

La cultura, element vertebrador del nostre poble: Sant Julià de Vilatorrada

Published by [Joan Carles Rodríguez Casadevall](#) [1] on 17/10/2016 - 13:10 | Last modification: 18/10/2016 - 14:51

DEBAT 16

Sant Julià de Vilatorrada (Osona) des de l'any 2012 ha superat els 3.000 habitants. L'increment progressiu de la població en els últims anys, ara ja més calmat, en part és gràcies a gent de diferents punts de la comarca d'Osona que escullen Sant Julià com a poble tranquil i amb uns serveis adequats per venir-hi a viure. I això ja ens planteja un dels reptes que tenim, en l'àmbit de la política cultural, en el nostre municipi: la necessitat d'implicar i de fer participar aquests nous habitants en la interessant vida cultural que el municipi desgrana al llarg de l'any.

La xarxa d'entitats d'un municipi com el de Sant Julià de Vilatorrada teixeix un conjunt d'activitats, durant l'any, que són un autèntic revulsiu cohesionador de la vida cultural del nostre poble. A continuació us en volem destacar tres exemples.

El patrimoni immaterial vilatorrí: les «Caramelles del Roser»

La festa tradicional més transcendent de totes les que, durant l'any, se celebren a Sant Julià té lloc el diumenge de Pasqua Florida. Al matí surten les «Caramelles del Roser» a cantar els Goigs del Roser amb la vestimenta tradicional, segons una variant oriünda del poble que ha pervingut per tradició oral fins als nostres dies. La festa, de la qual el 2015 se'n celebrà 425 anys de constància documental, fou declarada el mateix any «Element Festiu Patrimonial d'Interès Nacional». Creiem que la denominació permet un major abast pel que fa a la difusió de la festa, i la fa entrar en el circuit de «festes nacionals» que un públic determinat segueix durant l'any, i gràcies a les quals hom es pot fer una idea del patrimoni immaterial català. Aquest any 2016 l'entitat organitzadora, l'Associació Caramelles del Roser, ha estat guardonada amb la Creu de Sant Jordi.

Però, a banda dels avantatges d'aquesta categorització, voldria esmentar com la inquietud dels artistes locals pot establir sinergies amb aquestes tradicions. Concretament: el mestre de músics, Santi Riera, i el poeta local, Anton Carrera, entre altres autors vilatorrins, solen elaborar una peça musical (sardana, vals, havanera...) que pel contingut lletrístic esdevenen una autèntica «caramella». Aquest costum anual ha proveït el grup de caramelles d'un patrimoni que és un autèntic tresor, amb peces diferents i variades. Un patrimoni potser únic en tot el país: no hi ha gaires grups corals que tinguin un repertori tan ampli

compost expressament per a ells.

Trobo entranyable el zel amb què alguns vilatorrins furibunds guardarien aquestes cançons. Alguns serien partidaris que les còpies de les partitures «no les conegué ningú», per por que poguessin ser interpretades fora de Sant Julià. Senyal que, per a ells, són molt preuades.

«Vilatorrada pam a pam»: eina de divulgació cultural del municipi

L'any 1998 es va editar el «Vilatorrada pam a pam», un dels primers «CD-ROM» —no sé si recordareu la paraula— monogràfics d'un poble de Catalunya. Els autors fórem Gabriel Prat i jo mateix. La iniciativa va obtenir el Premi Innova de Noves Tecnologies en el marc dels Premis de Comunicació de la Diputació de Barcelona.

Es tractava de fer un programa multimèdia divulgatiu sobre tot allò relacionat amb Sant Julià: la història, les tradicions, la vida social... El programa comptava amb més de 1.000 fotografies, música sintetitzada i la possibilitat de cantar amb un karaoke a l'ordinador algunes de les peces musicals de Sant Julià.

La idea no va quedar quieta i, posteriorment, hem anomenat «Vilatorrada pam a pam» les iniciatives que difonen el nostre patrimoni cultural. Així és com la pàgina web de l'Ajuntament de Sant Julià incorpora una secció de preguntes sobre Sant Julià, en què l'ordinador et diu què opina de la resposta que has donat. A la revista «Vilatorrada», element cohesionador, també, de la cultura del nostre poble, hi ha la secció «Vilatorrada pam a pam» que proposa una pregunta trimestral, amb la participació en un sorteig d'un obsequi per a qui l'encerti.

El «Vilatorrada pam a pam» també s'ha convertit en un concurs en directe a la plaça de Catalunya, on es convoca tot el poble, i que posteriorment s'emet per televisió, per El 9 TV. El dia escollit és sempre un vespre de festa major, i procura de fer passar una estona divertida amb diverses proves. El públic es divideix en dues meitats que han de competir per guanyar el concurs, i a dalt de l'escenari dues entitats del poble s'erigeixen en representants del sector respectiu del públic. Hauran de superar diferents proves: preguntes, imatges desenfocades que cal endevinar, elements patrimonials que una delegació de cada equip ha de localitzar voltant pel poble durant el concurs, sons que cal identificar...

Totes aquestes iniciatives (el concurs, la secció de la revista local, la pàgina web...), doncs, les denominem «Vilatorrada pam a pam» i procurem que mantinguin un mateix disseny, una marca, que és el fil conductor de tot plegat. Així, la gent, quan veu aquesta marca, ja l'assimila a la divulgació cultural del municipi.

«Terra de Tupinots»: un grup d'entusiastes per viure la cultura

Sovint diem que les iniciatives culturals més profitoses són les que van de baix cap a dalt. Que quan les inquietuds emanen del poble i es concreten en actes culturals poden esdevenir

l'essència de l'art en primer ordre. Som animals socials i aquest tipus d'iniciatives ens remunten a la indestruïble culturalitat de l'ésser humà.

A Sant Julià de Vilatorrada, aquest exemple el trobem en alguns dels actes que organitza l'entitat «Terra de Tupinots». Voldria destacar la que potser ha identificat el col·lectiu des del seu naixement, l'any 2011: l'«Encesa de les Set Fonts.»

L'entitat pren com a referència el parc de les Set Fonts, el preciós parc modernista de Miquel Pallàs ubicat a l'antiga font Noguera de Sant Julià. I allí hi instal·la milers de llançons que ressegueixen els muntants de pedra del parc, les formes dels pedrissos que repleguen l'indret, i que en els parterres dibuixen elements identificadors del poble. El muntatge, de nit, obre els braços a la participació de centenars de voluntaris, del mateix públic expectant que, al ritme de la música, va il·luminant paulatinament els contorns del parc.

Aquest acte, molt participat, és exemple d'art, d'innovació cultural i de participació ciutadana alhora. I aprofita l'esdeveniment per incloure-hi altres elements poètics i artístics, quelcom que el fa únic i que fa exclamar el participant. Ho fa evident la continuïtat en les successives edicions i la fidelització del públic.

L'«Encesa de les Set Fonts» és el sovintejat exemple que trobem en els municipis petits: com amb pocs recursos però molta imaginació, creativitat i implicació es poden aconseguir resultats sorprenents.

Problemes i deslloradors

Podríem continuar parlant d'altres iniciatives, com la divulgació de l'arquitectura de Sant Julià de Vilatorrada que està duent a terme un grup de voluntaris en la Ruta Modernista. O de com l'activitat habitual de les entitats, com els grups corals o el grup de teatre, són els protagonistes de la vida cultural en el nostre dia a dia.

Cal, però, plantejar elements de millora. La Fira d'Entitats, per exemple, que enguany ha arribat a la seva 4a edició, no acaba d'aconseguir una major implicació de la població amb les entitats, més enllà dels que ja en són socis. I continua plantejant el repte al qual fèiem referència: com implicar o estimular iniciatives que parteixin del sector de població que viu a Sant Julià però que no participa en la seva vida social. Cal dir, també, que l'Ajuntament no disposa de cap tècnic de cultura.

D'altra banda, les entitats culturals i esportives tenen dificultats de gestió que procurem fer fàcils des de l'Ajuntament, però que són difícils de resoldre, sobretot per la peculiaritat que pot mostrar cada entitat.

Tenim també reptes formatius. Creiem que cal engegar cicles de formació sobre mancances comunes que detectem entre les entitats, o entre el propi personal de l'Ajuntament quan fa de suport als actes que s'organitzen.

A més, tenim el repte d'engegar un programa estable en el teatre municipal, el Saló Catalunya. I el projecte d'obrir un taller de ceràmica amb finançament públic que serveixi perquè algun artista novell es pugui establir i obrir al públic la seva creació. Per vendre no tan sols el seu producte, sinó perquè actuï d'aparador viu d'una tradició centenària a Sant Julià, i que pot ser molt moderna. Exemple d'això és el projecte «I+T», que durant la fira de ceràmica de Sant Julià —la Fira del Tupí— proposa un treball col·laboratiu entre un ceramista i un dissenyador per crear un element modern que tingui utilitat en la llar actual. Diverses han estat les propostes guanyadores: uns altaveus de ceràmica per connectar-hi l'smartphone, un aspersor de ceràmica que permet al nostre jardí fugir del plàstic o una gelosia com a element arquitectònic. Cal dir que, de moment, cap de les propostes ha trobat sortida en la fabricació industrial; és un repte que continua pendent.

Finalment, també creiem en la necessitat de compartir més experiències amb els pobles veïns. Hi podrien haver propostes de programació cultural compartida, o itinerant, que en aquest últim cas podria abastar un ventall més ampli de municipis.

En definitiva: cal estar a l'aguait dels aspectes de millora perquè, en ser coneixedors de la limitació dels recursos, puguem encertar-la d'entrada en aquells elements deslloradors que podran fer que la cultura sigui, encara més, eix vertebrador dels nostres pobles.

Joan Carles Rodríguez

Alcalde de Sant Julià de Vilatorrada

Tags: desenvolupament territorial

- [2]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2016/cultura-sant-julia-vilatorta>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/rodriguezjnc>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/6737>